

обіцянки спільного життя і скріпити це чином вичання в особливий спосіб фізичної єдності - статево, чого не було до шлюбу. Рішення щодо статевих стосунків не є індивідуальною справою, а завжди має ширші наслідки на соціальному рівні. Жодна пара не може ізолювати себе від родини чи друзів, тому їх рішення буде матиме наслідки для спільноти, частиною якої вона є, що є сутністю нашого існування. Дошлюбний зв'язок стає ізольований від спільноти, не афішується, що призводить до напруження у стосунках. Людина має сексуальні пристрасті і спонуки, але їх задоволення не є конечно необхідне для фізичного чи емоційного здоров'я. Люди продовжують жити і є справді здоровими, не практикуючи статевих контактів. Тому однією з таємниць позитивного і зрілого життя є особисте усвідомлення того, що особа є здатною попередити, відмовитись чи відкласти ці стосунки. Таємниця щастя у подружжі - жити повноцінним життям, незважаючи на багато не сповнених бажань. Вступ у дошлюбні статеві зносини є нечесною справою стосовно фізичної близькості взагалі. Дошлюбні відносини часто створюють передумови, які утруднюють подальшу сексуальну активність і заважають у досягненні можливого найкращого варіанта фізично-статевої прилаштованості. Дошлюбні статеві стосунки посилюють передчасну статеву комплементарність, яка у подружньому житті сильно збільшує сумнівність щодо подальшого виконання медичної і психологічної функцій. Дошлюбні статеві стосунки піддають особу до Божого осудження. У Біблії немає жодного місця, де б дозволявся позашлюбний зв'язок. Узагальнене розуміння Біблією цього питання - найвищий статус визнається за подружжям, осуджується перелюб, схвалюються статеві стосунки лише у подружжі. Дошлюбні статеві стосунки принижують значення шлюбу і призводять до занепаду його статусу, який ми спостерігаємо в Церкві і суспільстві. Поза- і до- шлюбні стосунки чинять шлюб тимчасовим (експериментальним). Небезпека завагітніти і венеричні хвороби. Надійний метод подолання цієї небезпеки - один партнер. Розвиток і доступність контрацептивних методів не зменшує частоту вагітності поза шлюбом. Жоден контрацептивний метод є ненадійний. Утікайте від розпусти (1 Кор. 6, 18-20) [2].

Прикметами християнського подружжя є святість, єдність, нерозривність і гідність. Символічною формулою християнського подружжя є: $1+1=1$. Християнське подружжя є моногамним (єдність одного чоловіка й однієї жінки). Полігамія (багатоженство), поліандрія (багатомужжя), проміскуїтет (нічим не

обмежені статеві зносини), конкубінат (позашлюбні співжиття), кровозмішення є зневагою даної заповіді [1].

Гріхами в подружжі є аборти. Ми отримуємо безсмертну душу ще в лоні матері, в момент зачаття. Аборт — це ознака моральної деградації людини. Це також суспільний гріх, бо за нього несуть відповідальність і ті, що вчинили його, і ті, що сприяли та радили. Біологія твердить, що людське життя починається з моменту запліднення. І саме з того часу ще не народжена дитина є живою істотою, що розвивається за генетичним кодом. Створена Богом на Його образ людина, створена для інших і з іншими людьми, покликає до спільноти і дарування себе. Людська особа вже сама в собі є Божим даром.

Слід враховувати, що особливістю східнохристиянського розуміння статевої є такий ієрархічний порядок:

1. Божий задум про повноту людського образу, який являється у чоловікові та жінці і „у теперішньому стані ... служить для здійснення повноти як частина людськості” (Іван Дамаскин. Про блаженство).
2. Статевість є частиною відвічного задуму Божого про людину. „Бог забажав створити відмінність статей та подружжя, аби найглибшим фундаментом людської єдності була не природа, а любов” (Іван Золотоустий. На послання до ефесян). Тому статевість слід розглядати крізь призму подружнього співжиття, а не окремо чоловіка та жінки.
3. Дівіцтво, як вияв досконалої любові, має корінь в родинному середовищі (Іван Золотоустий. Про дівіцтво).
4. Статевість чоловіка та жінки служить для вияву подружньої любові та продовження людського роду [3].

Особливу увагу слід приділяти насамперед духовному аспекту у статево вихованні. Маємо враховувати та плекати притаманну значній частині українського суспільства чистоту, скромність та сором'язливість. Слід пам'ятати, що статево виховання — складова частина загального процесу виховної роботи навчальних закладів і сім'ї.

Література

1. Огірко О. Християнська етика. Навчальний посібник. ЛІ МАУП.- Львів, 2003.
2. Тези Українсько-британського Симпозіуму з біоетики. Статті с. Діогени-Галини Терешкевич. - К., 2002.
3. <http://www.ugcc.org.ua/ukr/press-releases/article;489/>

І.В. Панасенко

ХРИСТІЯНСЬКА ЛЮБОВ - ЗАПОРУКА ДУХОВНОГО ЗДОРОВ'Я

В статті роз'яснюється необхідність дотримання Десяти Божих Заповідей – заповіді духовного здоров'я.

В статті об'яснюється необхідність дотримання Десяти Божих Заповідей – заповіді духовного здоров'я.

The article interprets the necessity of keeping to the ten Commandments as a guarantee of mental health.

Можна багато говорити про фізичне здоров'я людини: як його підтримувати, покращувати і це буде правильно. Але хотілось би звернути вашу увагу і на стан духовного здоров'я нашого народу, перед усім дітьми та молоді, оскільки люди середнього та старшого віку мають моральні якості які важко змінити. Отже, який ми маємо стан морального здоров'я дітей та молоді? З цією метою мною було проведено невелике опитування дітей та молоді віком від 8 до 16 років. Так, 90% дітей віком від 8 до 12 років вважа-

... що дотримуватись Десяти Божих Заповідей, а це... думку, найдосконаліший моральний кодекс, ... 10% не дотримуються заповідей. У віці від 12 до 14 років переступлення Божих законів стає ... 20% опитаних в цьому віці вважають, що ... при певних умовах переступити навіть Запо- ... Не чини перелюбу". Майже половина опитаних ... віком від 14 до 16 років вважають, що пере- ... не лише цієї, але й більшості Заповідей є ... нормальною справою – бо так модно, так при- ... Суспільна думка у більшості випадків „мовчки ...", але й не заперечує. Ні, я не за те щоб ми ... в часи середньовіччя, але й навести лад ... справах необхідно.

... для кого не є таємницею, що на Україні діє ве- ... більшість релігійних організацій, які пропагують ... релігійні для нашого народу моральні якості. ... велику негативну роль відіграють засоби ... інформації, не завжди пропонуючи високо- ... афірні матеріали. Отже роботу необхідно про- ... покільки не можна недооцінювати вплив ... на суспільство, особливо на дітей та мо- ... . А вже значною мірою саме засоби масової інфо- ... , особливо телебачення, формує у сьгодніш- ... світі спосіб мислення людини. Це велика мож- ... творити добро або зло. Тому необхідно зро- ... все для того, щоб унеможливити маніпуляцію ... людей та підміну понять, встановити ... жорсткий контроль за якістю та кількістю пе- ... та телефільмів, а за порушення просто позбав- ... мезії.

... Сьогодні секуляризоване та технічно залежне ... раптом відчуло дефіцит справжньої любові, ... звернутись до віри наших предків, до Христа. ... ствество з самого початку відчувало себе носієм ... етики, нового розуміння людини і людства в ... його місця в світі та нових законів існування ... законів любові дарованих людству Си- ... Божим. Новий Завіт, який заключив Бог з людст- ... в посередництвом Христа ґрунтується на доско-

налій любові. Це саме те, чого прагне кожна людина, це любов як постійна турбота про ближнього та чистоту своєї душі перед Богом піднімає людину на якісно новий ступінь. „Любі, любіть один одного, бо любов від Бога, і кожен хто любить, народився від Бога і знає Бога" (Ів 4, 7) – говорить в Першому Соборному посланні апостол Іван і далі – „Коли ми любимо один одного, Бог у нас перебуває, і його любов у нас досконала". (Ів 4, 11б). Ця любов немає нічого спільного з прагненням володіти та отримувати насолоду.

Кожен може вибирати вірити чи ні – це його право, але кожен повинен знати, що він вибирає.

Поки що наші діти незалежно від релігійної конфесії їх батьків, а можливо вони взагалі є невіруючими, знають про християнство як традиційну для України релігію та її моральні основи дуже мало. Тому необхідно запровадити в усіх школах курс „Християнська етика". маючи можливість порівняти ті моральні основи з іншими, що їх досить часто пропагує телебачення та інші засоби масової інформації, різні сектанти. Знаючи про небезпеку, більшість дітей не піддається спокусі жити за іншими нелюдськими законами. Звичайно це зовсім не означає, що всі вони стануть віруючими, за те напевно будуть добрими громадянами своєї держави. Ті ж кого Бог покличе на шлях віри зможуть відчутти, що справжнє спілкування з Ісусом є для віруючої людини джерелом захоплення та найбільшого щастя, яке може переживати людина на землі. Якщо наші молитви справжні, а участь у богослужіннях і прийняття Святих Тайн побожне, якщо є вони для нас засобом, щоб кожного разу стати ближче до Ісуса і якщо через Його людську природу ми дійсно доходимо до Його Божественної Природи, до буття самого Бога – тобто Абсолютного, Найдосконалішого Буття, то наше релігійне життя дає нам відчутти, ще тут на землі „присмак" небесного щастя, не кажучи вже про гармонію нашого внутрішнього світу.

Ю. М. Панишко, В. А. Гавура, Я. О. Мандюк

ФІТОТЕРАПІЯ І ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

... В статті розглядається питання історії фітотерапії з найдавніших часів, дається характеристика фармакологічно активних речовин рослин і діапазон фармакологічних властивостей речовин.

... В статті рассматривается вопрос истории фитотерапии с древних времен, дается характеристика физиологически активных веществ растений в диапазоне лечебных свойств растений.

The article highlights the question of the history of the phytotherapy from the ancient times and it is connected with the reference of physiological active substance of the plant and its medical quality.

... Лікарські рослини із метою лікування застосовували у глибоку давнину, використовуючи в їжу різноманітні трави, а також спостерігаючи за тваринами, ... люди відбирали не тільки найсмачніші й найцінніші рослини, а й відзначали серед них ті, ... допомагають позбавитися від хвороб. Спочатку ... досвід передавався усно, а пізніше, ... була писемність, його почали фіксувати.

Лікувальні засоби первісної медицини змінювалися залежно від поступового удосконалення продуктивних сил і розвитку первісного людського суспільства. Живилася первісна людина до винаходу засобів добування вогню продуктами рослинного походження: різними ягодами, горіхами, корінням в їх природному вигляді. За таких обставин людина змушена була ознайомитися з отруйними і лікувальними властивостями їх. З часом людина почала розрізняти суто лікувальні рослини і користуватися ними.

Найстародавнішим центром культури були держави, які утворилися в Месопотамії трьома народами: шумерійцями, вавілонянами, ассирійцями.

Лікарі того часу знали і широко застосовували лікарські рослини як у місцевої флори, так і привізні з Єгипту, Сирії, Ірану.

Про це свідчать численні таблички з клиноподібним текстом, що збереглися до нашого часу. Вони містять інформацію про опис рослин та спосіб приготування і застосування ліків з урахуванням хвороби.